

Lover's Gift – Quà tặng người thương

RABINDRANATH TAGORE – VT Vũ chuyển ngữ

Taj Mahal, biểu tượng của tình yêu vĩnh cửu. (Hình: VT Vũ)

Mục lục

1. Shajahan
2. Hãy dạo bước vườn anh
3. Trái cây trong vườn
4. Nàng ngụ ngay cạnh tim tôi
5. Tôi sẽ xin nữa xin hoài
6. Thi sĩ hãy hát khúc ca cho người
7. Sóng xô cành rũ ưu phiền
8. Nữ khách qua đò
9. Lữ khách
10. Đàn ong
11. Khu vườn ven biển mùa hè
12. Nhớ mùa xuân ấy
13. Đêm qua trong vườn
14. Hè tháng Bảy
15. Thôn nữ
16. Người thương sống cạnh bờ ao
17. Hãy để bí mật tung bay gió trần
18. Mơ hồ
19. Người trẻ nên ẩn trong rừng
20. Chỗ nào bài hát vang lên?
21. Em cười là khúc nhạc tươi
22. Tôi chỉ thích kiếp mục đồng
23. Cùng sông nhưng khác đôi bờ
24. Em sẽ chào đón số phần
25. Cùng em đi hết cuộc đời
26. Tặng em bài hát chiều mưa
27. Quà tặng cuối hè
28. Tôi mơ
29. Lẽ ra tôi nói với nàng
30. Tình mơ
31. Bó hoa
32. Mùa xuân trở trời
33. Xuân tươi nay buồn
34. Em còn gìn giữ quà tôi?
35. Mơ không đến dưới bão mưa
36. Xiềng xích là bạn của ta
37. Kiếp thuyền là giữa biển khơi
38. Nghe nhạc nhớ lại tuổi xuân
39. Kẻ quan sát
40. Thông điệp tuổi xuân
41. Đông đầy bình nước cuối ngày
42. Em là ký ức thắm sâu
43. Mời anh ly rượu cuộc đời
44. Tái sinh trong anh
45. Nàng hãy trở lại đời ta
46. Mây là thoáng ý của trời
47. Con đường là bạn đời tôi
48. Lạc đường lại thấy tuổi thơ vĩnh hằng
49. Thiên đường trọn vẹn trong con
50. Con thơ
51. Ngày đầu thu
52. Giữa đông và hạ là hoa
53. Hoa sứ
54. Thượng đế đã tạo hai nàng
55. Roi xuống từng nốt nhạc tươi
56. Vẻ đẹp che phủ ngôn từ
57. Mùa thu
58. Tâm trí
59. Miền-đất-có-mọi-ước-mong
60. Xin chàng thứ lỗi cho tôi

Lời người dịch

Trong lúc tìm kiếm thông tin trên mạng, tình cờ người dịch đọc được vài bài thơ của Rabindranath Tagore – Nobel Văn học 1913. Do yêu thích những hình ảnh, ý tưởng trong các bài thơ và mong muốn truyền tải chúng qua tiếng Việt một cách vần điệu nên người dịch chọn tập thơ Lover's Gift – xuất bản năm 1918, để khởi đầu.

Việc chuyển ngữ các bài thơ của Rabindranath Tagore, vốn đầy hình ảnh chất thơ và ý tưởng sâu sắc, qua tiếng Việt và tuân theo niêm luật là khá thách thức. Mặc dù người dịch cố gắng bám sát ý gốc trong lúc tuân theo niêm luật của thể loại thơ, độc giả sẽ thấy vài chỗ niêm luật và ý thơ chưa hoàn toàn chính xác. Người dịch mong độc giả thông cảm và có thể góp ý qua email imjohnvu@gmail.com. Độc giả có thể coi cả phần tiếng Anh và tiếng Việt để thấy hết vẻ đẹp của các bài thơ.

Nếu bản dịch truyền tải được ý nghĩa và một phần vẻ đẹp của bản gốc, và độc giả đọc trọn vẹn 60 bài của tập thơ Lover's Gift thì người dịch cũng thấy vui rồi.

Sài Gòn, 10/2025

1.

You allowed your kingly power to vanish, Shajahan¹, but
your wish was to make imperishable a tear-drop of love.
Time has no pity for the human heart, he laughs at its
sad struggle to remember.

You allured him with beauty, made him captive, and
crowned the formless death with fadeless form.

The secret whispered in the hush of night to the ear of
your love is wrought in the perpetual silence of stone.

Though empires crumble to dust, and centuries are lost
in shadows, the marble still sighs to the stars, "I
remember."

"I remember."—But life forgets, for she has her call to
the Endless: and she goes on her voyage unburdened,
leaving her memories to the forlorn forms of beauty.

¹ Chú thích của người dịch: Shajahan là vị Hoàng đế Ấn
Độ, từ 1628-1658, đã xây dựng Taj Mahal, biểu tượng
của tình yêu được khắc ghi trong sự im lặng vĩnh cửu của
đá.

Hầu hết các bài thơ gốc tiếng Anh chỉ đánh số, các tựa đề
trong bản tiếng Việt là do người dịch đặt.

1. Shajahan¹

Người chấp nhận mất quyền vương,
ước cho nước mắt tình thương trường tồn.

Thời gian chẳng xót tâm hồn,
nó cười nhạo nỗi đau buồn đấu tranh.

Quyến rũ bằng nét đẹp xinh,
người giam cầm nó, tặng hình không phai
cho cái chết bất hình hài.

Bí mật thầm nói bên tai người tình
trong đêm khuya tối lặng thinh,
khắc sâu vào đá lặng im đời đời.

Dù để chế có tàn rơi,
trăm năm lạc lối nơi tăm tối dài,
Đá cẩm thạch vẫn thở dài
vói ngàn sao, "Trăm nhớ hoài không quên".

"Trăm nhớ", đời lại lãng quên,
vì nàng theo tiếng gọi lên vĩnh hằng:
nhẹ gánh đi tiếp hành trình,
bỏ lại ký ức đẹp xinh đau buồn.

2.

Come to my garden walk, my love. Pass by the fervid flowers that press themselves on your sight. Pass them by, stopping at some chance joy, which like a sudden wonder of sunset illumines, yet elude.

For lover's gift is shy, it never tells its name, it flits across the shade, spreading a shiver of joy along the dust. Overtake it or miss it forever. But a gift that can be grasped is merely a frail flower, or a lamp with flame that will flicker.

2. Hãy dạo bước vườn anh

Cung hãy dạo bước vườn anh.

Hoa nồng nhiệt lẩn, tranh giành mắt cung.

Lướt đi, chợt thích hây ngừng,
diệu kỳ như nắng chiều bùng rồi tan.

Quà là bẽn lẽn tình nhân,
giấu tên, núp bóng, bụi trần gieo vui.

Bắt lấy hoặc mãi lỡ thôi.

Nhưng quà nắm được: hoa đời mong manh,
hay như ánh nến lung linh.

3.

The fruits come in crowds into my orchard, they jostle each other. They surge up in the light in an anguish of fullness.

Proudly step into my orchard, my queen, sit there in the shade, pluck the ripe fruits from their stems, and let them yield, to the utmost, their burden of sweetness at your lips.

In my orchard the butterflies shake their wings in the sun, the leaves tremble, the fruits clamour to come to completion.

3. Trái cây trong vườn

Trái cây chen chúc trong vườn,
trào dâng dưới nắng mọng căng đau buồn.

Hãy kiêu hãnh bước vô vườn,
dưới bóng râm mát, nữ hoàng ngồi đây,
hãy hái trái chín cành cây,
để chúng tuôn chảy ngọt say môi này.

Trong vườn bướm lắc cánh bay,
lá rung trong nắng, trái cây rộn ràng,
để được viên mãn bên nàng.

4.

She is near to my heart as the meadow-flower to the earth; she is sweet to me as sleep is to tired limbs. My love for her is my life flowing in its fullness, like a river in autumn flood, running with serene abandonment. My songs are one with my love, like the murmur of a stream, that sings with all its waves and current.

4. Nàng ngủ ngay cạnh tim tôi

Nàng ngủ ngay cạnh tim tôi,
như hoa đồng nội nở từ đất nâu;
nàng ngọt như giấc ngủ sâu
cho đôi chân mỏi chìm sâu rã rời.
Tình tôi dâng tặng cho người,
là đời tôi sống cuộn trôi đầy tràn,
như sông mùa lũ thu sang,
êm đềm dòng nước nhẹ nhàng thả trôi.
Bài ca quyện với tình tôi,
suối róc rách hát, sóng trôi cùng dòng.

5.

I would ask for still more, if I had the sky with all its stars, and the world with its endless riches; but I would be content with the smallest corner of this earth if only she were mine.

5. Tôi sẽ xin nữa xin hoài

Tôi sẽ xin nữa xin hoài,
nếu tôi có cả bầu trời đầy sao,
và cả thế giới sang giàu;
tôi chỉ mãi nguyện khi nào cùng em
ở góc nhỏ nhất thế gian.

6.

In the light of this thriftless day of spring, my poet, sing of those who pass by and do not linger, who laugh as they run and never look back, who blossom in an hour of unreasoning delight, and fade in a moment without regret.

Do not sit down silently, to tell the beads of your past tears and smiles, —do not stop to pick up the dropped petals from the flowers of overnight, do not go to seek things that evade you, to know the meaning that is not plain, —leave the gaps in your life where they are, for the music to come out of their depths.

6. Thi sĩ hãy hát khúc ca cho người

Ngày xuân ánh sáng xa hoa,
thi sĩ hãy hát khúc ca cho người:
đi qua chẳng chút chần chừ,
vừa cười vừa chạy chẳng hề ngoái lui,
nở bùng vô có niềm vui,
không hề tiếc nuối khi nhanh lẹ tàn.
Đừng ngồi lặng lẽ làn tràng,
những giọt nước mắt nụ cười đã qua,
đừng dừng lại nhặt cành hoa
rụng từ đêm trước, đừng ra kiếm tìm
những thú tránh bạn, để tìm
hiểu những ý nghĩa điều không rõ ràng,
hãy giữ khoảng trống trong đời,
để cho âm nhạc cất lời thăm sâu.

7.

It is little that remains now, the rest was spent in one careless summer. It is just enough to put in a song and sing to you; to weave in a flower-chain gently clasping your wrist; to hang in your ear like a round pink pearl, like a blushing whisper; to risk in a game one evening and utterly lose.

My boat is a frail small thing, not fit for crossing wild waves in the rain. If you but lightly step on it I shall gently row you by the shelter of the shore, where the dark water in ripples are like a dream-ruffled sleep; where the dove's cooing from the drooping branches makes the noon-day shadows plaintive. At the day's end, when you are tired, I shall pluck a dripping lily to put in your hair and take my leave.

7. Sóng xô cành rũ ưu phiền

Giờ còn chút ít thôi mà,
phần kia đã hết trong hè bàng quan.
Đủ để soạn hát tặng em;
để dệt hoa quần tay em nhẹ nhàng;
để đeo trang sức tai nàng;
như viên hồng ngọc, thẹn thùng rí tai;
để liều một ván đêm nay
và rồi thua sạch trắng bàn tay ta.
Mong manh nhỏ bé thuyền ta,
không đủ vượt sóng dữ hòa trong mưa.
Nhưng nếu em nhẹ bước lên,
ta sẽ chèo nhẹ đưa em ven bờ,
nơi nước tối gợn sóng xô
như giấc ngủ bị mộng mơ làm phiền;
nơi cành cây rũ ưu phiền,
bờ câu gù tiếng u buồn bóng trưa.
Cuối ngày em mệt, ta đưa
hoa huệ đắm nước cài vừa tóc em,
rồi ta cất bước rời em.

8.

There is room for you. You are alone with your few sheaves of rice. My boat is crowded, it is heavily laden, but how can I turn you away? your young body is slim and swaying; there is a twinkling smile in the edge of your eyes, and your robe is coloured like the rain-cloud.

The travellers will land for different roads and homes. You will sit for a while on the prow of my boat, and at the journey's end none will keep you back.

Where do you go, and to what home, to garner your sheaves? I will not question you, but when I fold my sails and moor my boat, I shall sit and wonder in the evening,— Where do you go, and to what home, to garner your sheaves?

8. Nữ khách qua đò

Vẫn còn chỗ trống cho em.
Cô đơn với bó lúa cầm trên tay.
Dù thuyền đã chật nặng đầy,
nhưng sao tôi nỡ quay lưng cho đành?
trẻ trung uyển chuyển mỏng manh,
nụ cười lấp lánh trong vành mắt em,
màu mây mưa tựa áo em.
Lữ khách xuống phố và nhà khác nhau.
Chỉ ngồi một lúc mũi tàu,
thuyền dừng lại, chẳng người nào giữ em.
Đến nơi đâu vậy hỏi em,
nhà nào gặt lúa em cầm trên tay?
Tôi sẽ chẳng hỏi câu này,
nhưng khi tôi xếp buồm, neo con thuyền,
đêm ngồi tôi tự hỏi mình,
Em đi gặt lúa ở nhà nào đây?

9.

Woman, your basket is heavy, your limbs are tired. For what distance have you set out, with what hunger of profit? The way is long and the dust is hot in the sun.

See, the lake is deep and full, its water dark like a crow's eye. The banks are sloping and tender with grass.

Dip your tired feet into the water. The noontide wind will pass its fingers through your hair; the pigeons will croon their sleep songs, the leaves will murmur the secrets that nestle in the shadows.

What matters it if the hours pass and the sun sets; if the way through the desolate land be lost in the waning light.

Yonder is my house, by the hedge of flowering henna; I will guide you. I will make a bed for you, and light a lamp. In the morning when the birds are roused by the stir of milking the cows, I will waken you.

9. Lữ khách

Cô ơi giỏ nặng trĩu đầy,
đi bao xa vậy, chân tay rã rời,
mong đổi công lấy làm lời?
Đường thì xa, dưới mặt trời bụi nung.
Kìa, hồ sâu thẳm đầy tràn
đen như mắt quạ, bờ nghiêng cỏ mềm.
Nhúng chân mỗi dưới nước tràn,
gió trưa xuyên ngón tay làn tóc bay;
bờ câu ru hát ngâm nga,
lá thì thảm bí mật hòa bóng râm.
Có hề chi, phút giờ trôi
và mặt trời lặn, đọn côi con đường
mắt hút trong nắng phai tàn.
Kìa nhà tôi đó, bên hàng rào hoa
Tôi sẽ hướng dẫn cô qua,
dọn giường cô nghỉ, thấp đèn cho cô.
Sáng mai, tiếng vắt sữa bò
khua đàn chim dậy, kêu cô thức liền.

10.

What is it that drives these bees from their home; these followers of unseen trails? What cry is this in their eager wings? How can they hear the music that sleeps in the flower soul? How can they find their way to the chamber where the honey lies shy and silent?

10. Đàn ong

Điều gì khiến lũ ong này,
rời xa tổ ấm tung bay theo đàn,
đi theo dấu vết vô hình?
Đôi cánh háo hức diễn trình điệu chi?
Sao chúng nghe được nhạc gì
đang yên giấc nghỉ trong hồn đóa hoa?
Sao chúng tìm được đường ra
tổ mật lặng lẽ nằm e thẹn thùng?

11.

It was only the budding of leaves in the summer, the summer that came into the garden by the sea. It was only a stir and rustle in the south wind, a few lazy snatches of songs, and then the day was done.

But let there be flowering of love in the summer to come in the garden by the sea. Let my joy take its birth and clap its hands and dance with the surging songs, and make the morning open its eyes wide in sweet amazement.

11. Khu vườn ven biển mùa hè

Chồi non chớm nở trong hè,
khu vườn ven biển gió nhẹ rung.
Gió nam xào xạc không trung,
khúc ca lười biếng tiễn từng ngày qua.
Hãy để tình thắm nở hoa
trong vườn ven biển mùa hè năm sau.
Niềm vui tôi hãy sinh ra,
vỗ tay nhảy hát bài ca dâng trào,
làm cho buổi sáng mắt nào
mở to sừng sốt ngọt ngào dịu êm.

12.

Ages ago when you opened the south gate of the garden of gods, and came down upon the first youth of the earth, O Spring; men and women rushed out of their houses, laughing and dancing, and pelting each other with flower-dust in a sudden madness of mirth.

Year after year you bring the same flowers that you scattered in your path in that earliest April. Therefore, today, in their pervading perfume, they breathe the sigh of the days that are now dreams,—the clinging sadness of vanished worlds. Your breeze is laden with love-legends that have faded from all human language.

One day, with fresh wonder, you came into my life that was fluttered with its first love. Since then the tender timidity of that inexperienced joy comes hidden every year in the early green buds of your lemon flowers; your red roses carry in their burning silence all that was unutterable in me; the memory of lyric hours, those days of May, rustles in the thrill of your new leaves born again and again.

12. Nhớ mùa xuân ấy

Thuở xưa nàng mở cửa nam
khu vườn thần thánh, giáng trần đầu tiên.

Hỡi Mùa xuân trẻ trần gian;
đàn ông phụ nữ tràn ra khỏi nhà,
cười vang nhảy khúc hoan ca,

cuồng vui chọt đến, phấn hoa tung tràn.

Năm này năm khác nàng mang
những bông hoa giống như nàng rải trên
đường đi đầu tháng Tư xưa.

Nên giờ đây chúng mộng mơ thở dài,
trong hương thơm tỏa ngạt ngào,
nỗi buồn dai dẳng-thế gian mất rồi.

Gió đầy truyền thuyết tình đầu
mà mọi ngôn ngữ người đều tàn phai.

Một ngày kỳ diệu mới tươi,
tình đầu xao động nàng vào đời ta.

Rồi sự nhút nhát dịu dàng
niềm vui non trẻ trở về hàng năm,
ẩn mình trong búp hoa chanh;
hoa hồng nàng chứa lặng im cháy bùng
làm tôi chẳng thốt nên lời;

ký ức thơ mộng những ngày tháng Năm,
xào xạc xúc động rung lên,
lá non nàng sẽ tái sinh đời đời.

13.

Last night in the garden, I offered you my youth's foaming wine. You lifted the cup to your lips, you shut your eyes, and smiled while I raised your veil, unbound your tresses, drawing down upon my breast your face sweet with its silence, last night when the moon's dream overflowed the world of slumber.

Today, in the dew-cooled calm of the dawn, you are walking to God's temple, bathed and robed in white, with a basketful of flowers in your hand. I stand aside in the shade under the tree, with my head bent, in the calm of the dawn by the lonely road to the temple.

13. Đêm qua trong vườn

Đêm qua em ở trong vườn,
tôi dâng ly rượu sủi tràn tuổi xuân.
Em nâng ly đến môi trần,
cười và khép mắt, tôi nâng khăn choàng,
gỡ rối lọn tóc dịu dàng,
ngọt ngào khuôn mặt, kéo sang ngực mình,
trong đêm tĩnh lặng mơ màng,
thế gian yên giấc ngập tràn ánh trắng.
Sáng tĩnh lặng mát hơi sương
rảo chân em đến Thánh đường cùng tôi,
trong áo choàng trắng tinh khôi,
em mang theo cả giỏ đầy lá hoa.
Tôi đứng cạnh dưới bóng cây,
nghiêng đầu, buổi sáng phút giây êm đềm,
con đường vắng đến khu đền.

14.

If I am impatient to-day, forgive me, my love.
It is the first summer rain, and the riverside
forest is aflutter, and the blossoming kadam
trees, are tempting the passing winds with
wine-cups of perfume. See, from all corners of
the sky lightnings are darting their glances,
and winds are rampant in your hair.

If to-day I bring my homage to you, forgive me,
my love. The everyday world is hidden in the
dimness of the rain, all work has stopped in the
village, the meadows are desolate. In your dark
eyes the coming of the rain finds its music, and
it is at your door that July waits with jasmines
for your hair in its blue skirt.

14. Hè tháng Bảy

Hãy tha thứ, nếu hôm nay anh vội.
Mưa đầu hè, rừng rung động ven sông,
hoa kadam nở rộ tỏa hương nồng,
quyến rũ gió bằng hương trong chén rượu.
Em nhìn kia, mọi góc trời đầy sét
phóng mắt nhìn, gió tung xoắn tóc em.
Nếu hôm nay, anh tỏ lòng kính trọng,
em yêu ơi, hãy tha thứ cho anh.
Thế gian ẩn mình trong mưa mờ ảo,
việc ở làng ngưng, đồng cỏ tiêu điều.
Mưa tạo nhạc trong mắt em đen sẫm,
và trước cửa nhà, tháng Bảy đợi em.
Tháng Bảy diện váy áo màu xanh ngắt,
mang theo hoa lài để gắn tóc em.

15.

Her neighbours call her dark in the village—but she is a lily to my heart, yes, a lily though not fair. Light came muffled with clouds, when first I saw her in the field; her head was bare, her veil was off, her braided hair hanging loose on her neck. She may be dark as they say in the village, but I have seen her black eyes and am glad.

The pulse of the air boded storm. She rushed out of the hut, when she heard her dappled cow low in dismay. For a moment she turned her large eyes to the clouds, and felt a stir of the coming rain in the sky. I stood at the corner of the ricefield,—if she noticed me, it was known only to her (and perhaps I know it). She is dark as the message of shower in summer, dark as the shade of flowering woodland; she is dark as the longing for unknown love in the wistful night of May.

15. Thôn nữ

Láng giềng thì nói cô đen,
nhưng cô là đóa huệ bên tim này.
Ánh sáng che khuất bởi mây,
khi lần đầu thấy cô trên cánh đồng,
Khăn choàng tháo, đầu cô trần,
buông lơis mái tóc tết tràn bên vai.
Dù hàng xóm nói cô đen,
nhưng tôi vui thấy mắt đen cô nhìn.
Gió giật báo bão nổi lên.
Cô vội ra khỏi túp lều, khi nghe
con bò sữa rống báo nguy.
Cô liến đảo mắt to nhìn lên mây,
cảm nhận trời sẽ sắp mưa.
Nếu cô chú ý sẽ nhìn thấy tôi
đứng ở góc ruộng lẻ loi,
chỉ có cô biết (và tôi biết cùng).
Cô đen như trước mưa hè,
cô tối như bóng khu rừng nở hoa;
Cô đen như khát tình mơ,
trong đêm khắc khoải u hoài tháng Năm.

16.

She dwelt here by the pool with its landing-stairs in ruins. Many an evening she had watched the moon made dizzy by the shaking of bamboo leaves, and on many a rainy day the smell of the wet earth had come to her over the young shoots of rice.

Her pet name is known here among those datepalm groves, and in the court-years where girls sit and talk, while stitching their winter quilts. The water in this pool keeps in its depth the memory of her swimming limbs, and her wet feet had left their marks, day after day, on the footpath leading to the village.

The women who come to-day with their vessels to the water, have all seen her smile over simple jests, and the old peasant, taking his bullocks to their bath, used to stop at her door every day to greet her.

Many a sailing boat passes by this village; many a traveller takes rest beneath that banyan tree; the ferry boat crosses to yonder ford carrying crowds to the market; but they never notice this spot by the village road, near the pool with its ruined landing-stairs,—where dwelt she whom I love.

16. Người thương sống cạnh bờ ao

Nàng sống đây, cạnh bờ ao,
 bậc thang đổ nát, bến tàu xác xơ.
 Bao tối nàng ngắm trăng mờ,
 đảo chao theo nhịp lá bờ tre rung,
 và bao nhiêu buổi mưa phùn,
 đưa hương đất ướt qua mầm lúa non.
 Hỏi tên thân mật của nàng,
 chòm chà là biết, rộ ràng ngoài sân,
 các cô nói chuyện khi đan
 chăn bông ấm áp khi sang đông về.
 Nước hồ vẫn nhớ rõ ràng
 thân nàng bơi lội, chân nàng hằn in
 trên đường mòn dẫn về thôn.
 Các cô lấy nước vô bình hôm nay,
 đều thấy nàng nhoèn miệng cười
 trước lời chất phác mọi người đùa vang,
 hàng ngày trước cửa nhà nàng,
 lão nông chào hỏi khi đang dắt bò.
 Bao nhiêu thuyền lướt qua làng;
 bao nhiêu khách nghỉ dưới hàng cây đa;
 dò ngang chở khách băng qua
 đi chợ, nhưng chẳng nhận ra nơi này,
 đường làng hồ nước điều tàn,
 là nơi trú ngụ cô nàng tôi thương.

17.

While ages passed and the bees haunted the summer gardens, the moon smiled to the lilies of the night, the lightning flashed their fiery kisses to the clouds and fled laughing, the poet stood in a corner, one with the trees and clouds. He kept his heart silent, like a flower, watched through his dreams as does the crescent moon; and wandered like the summer breeze for no purpose.

One April evening, when the moon rose up like a bubble from the depth of the sunset; and one maiden was busy watering the plants; and one feeding her doe, and one making her peacock dance, the poet broke out singing,—“O listen to the secrets of the world. I know that the lily is pale for the moon's love. The lotus draws her veil aside before the morning sun, and the reason is simple if you think. The meaning of the bee's hum in the ear of the early jasmine has escaped the learned, but the poet knows.”

The sun went down in a blaze of blush, the moon loitered behind the trees, and the south wind whispered to the lotus, that the poet was not as simple as he seemed. The maidens and youths clasped their hands and cried,—“The world's secret is out.” They looked into each other's eyes and sang—“Let our secret as well be flung into

17. Hãy để bí mật tung bay gió trần

Khi năm tháng đã trôi qua,
trong vườn mùa hạ lượn lờ đàn ong,
trăng cười với huệ trắng trong,
hôn mây cháy bỏng, sét cười chạy đi,
nhà thơ đứng ở góc vườn,
hòa cùng cây cối và làn mây trôi.
Chàng giữ tâm lặng, như hoa,
ngắm xuyên giấc mộng qua vầng trăng non;
và như gió hạ thần thơ.
Trăng như bong bóng nhô lên chân trời
từ sâu thẳm của chiều tàn;
thiếu nữ bận rộn tưới hàng cây xanh;
một cô đang giúp hươu ăn,
cô kia đang bắt công khiêu vũ rồi,
nhà thơ bật hát thành lời—
“Hãy nghe bí mật cuộc đời này đây.
Yêu trăng làm huệ xanh xao.
Sen vén che mạng trước màu nắng mai,
nếu ngấm dễ thấy lý do.
Ý nghĩa ong hát bên tai hoa lài,
quá tầm học giả có tài,
nhưng thông điệp đó nhà thơ biết rành.”
Trời lặn rục rờ ánh hồng,
Trăng thì thơ thần sau cành lá xanh,
gió nam khê nói cánh sen:
thi sĩ thấy vậy không hề giản đơn.
Nam thanh nữ tú vỗ tay,

the winds."

và reo lên "bí mật nay phơi bày".
Họ nhìn vào mắt hát bài
"Hãy để bí mật tung bay gió trần".

18.

Your days will be full of cares, if you must give me your heart. My house by the cross-roads has its doors open and my mind is absent,—for I sing.

I shall never be made to answer for it, if you must give me your heart. If I pledge my word to you in tunes now, and am too much in earnest to keep it when music is silent, you must forgive me; for the law laid in May is best broken in December.

Do not always keep remembering it, if you must give me your heart. When your eyes sing with love, and your voice ripples with laughter, my answers to your questions will be wild, and not miserly accurate in facts,—they are to be believed for ever and then forgotten for good.

18. Mơ hồ

Đòi em đầy ắp âu lo,
nếu em phải tặng tim cho anh rồi.
Nhà anh chỗ ngã chia đôi,
cửa mở, tâm trí mơ màng, anh ca.
Trách nhiệm chẳng phải chỗ anh,
nếu em cứ quyết trao anh tim mình.
Nếu lời anh hứa bỗng trầm,
đến khi nhạc hết, khó nghiêm giữ lời,
em phải tha thứ anh thôi;
vì giữa năm hứa, nuốt lời cuối năm.
Đừng luôn nhớ tới điều trên,
nếu em phải tặng cho anh tim mình.
Khi mắt em hát khúc tình,
giọng em lên xuống rung rinh tiếng cười,
anh sẽ đáp lại rồi bời,
và thiếu chính xác trả lời với em.
Lời trên phải được mãi tin,
và rồi sau đó lãng quên hoàn toàn.

19.

It is written in the book, that Man, when fifty, must leave the noisy world, to go to the forest seclusion. But the poet proclaims that only for the young is the forest hermitage. For it is the birthplace of flowers, and the haunt of birds and bees; and hidden nooks are waiting there for the thrill of lover's whispers. There the moonlight, that is all one kiss for the malati flowers, has its deep message, but those who understand it are far below fifty.

And alas, youth is inexperienced and wilful, therefore it is but meet, that the old should take charge of the household, and the young take to the seclusion of forest shades, and the severe discipline of courting.

19. Người trẻ nên ẩn trong rừng

Sách nói ai đến năm mươi,
bỏ đời huyên náo, ẩn nơi trong rừng.
Thi sĩ lại tuyên bố rằng
chỉ người trẻ mới vô rừng ẩn tu.

Vì đó là chỗ nở hoa,
là nơi hò hẹn chim và ong mợ
và những góc khuất đợi chờ
những lời tình tự thầm thì rung lên.

Nơi đó khi ánh trăng lên,
hôn trọn những cánh hoa *malaki*,
nơi chứa thông điệp thâm sâu,
nhưng ai hiểu được còn lâu mới già.

Ồi trẻ non nớt cứng đầu,
nên mới cần đến rừng sâu ẩn mình,
ng nghiêm cần học cách tỏ tình,
trong khi người lớn đảm đương việc nhà.

20.

Where is the market for you, my song? Is it there where the learned muddle the summer breeze with their snuff; where dispute is unending if the oil depend upon the cask, or the cask upon the oil; where yellow manuscripts frown upon the fleet-footed frivolousness of life? My song cries out. Ah, no, no, no.

Where is the market for you, my song? Is it there where the man of fortune grows enormous in pride and flesh in his marble palace, with his books on the shelves, dressed in leather, painted in gold, dusted by slaves, their virgin pages dedicated to the god obscure? My song gasped and said. Ah, no, no, no.

Where is the market for you, my song? Is it there where the young student sits, with his head bent upon his books, and his mind straying in youth's dream-land; where prose is prowling on the desk, and poetry hiding in the heart? There among that dusty disorder, would you care to play hide-and-seek? My song remains silent in shy hesitation.

Where is the market for you, my song? Is it there where the bride is busy in the house, where she runs to her bedroom the moment she is free, and snatches, from under her pillows, the book of romance so roughly handled by the baby, so full of the scent of her hair? My song heaves a sigh and trembles with uncertain desire.

20. Chỗ nào bài hát vang lên?

Chỗ nào bài hát vang lên?
Có phải ở chỗ rối ren gió hè
do khói học giả phả ra;
hay chỗ tranh luận mãi về nhân duyên,
trúng thì có trước hay gà?
hay nơi bản thảo ố vàng không vui
trước sự phù phiếm của đời?
Bài ca tôi thét lên: ồ không, không.
Chỗ nào bài hát vang lên?
nơi dinh cấm thạch người giàu phất lên
cả thân xác lẫn tự tôn,
vời sách trên kệ bọc da thép vàng,
được người hầu phủ bụi trần,
trang sách trình trắng hiến thần vô danh?
Bài ca hỗn hển: ồ không.
Chỗ nào bài hát của tôi thuộc về?
Nơi sinh viên trẻ đang ngồi,
cúi đầu trên sách, mộng trời lạc hồn;
chỗ văn lãng vãng trên bàn,
và thơ ca trốn ẩn mình trong tim?
Giữa chỗ bụi bặm ngổn ngang,
em có dám thử trò chơi trốn tìm?
E thẹn im lặng ngập ngừng,
Bài ca tôi vẫn tìm nơi cho mình.
Nơi cô dâu bận việc nhà,
mỗi khi rảnh rỗi chạy vào phòng riêng,
rút vội dưới gối truyện tình

Where is the market for you, my song? Is it there
where the least of a bird's notes is never missed,
where the stream's babbling finds its full wisdom
where all the lute-strings of the world shower their
music upon two fluttering hearts? My song bursts out
and cries, Yes, yes.

bị con nhàu nát, thơm nồng tóc cô?
Bài hát thốt tiếng thờ dài,
và run rẩy với khát khao mơ hồ.
Chỗ nào bài hát thuộc về?
Nơi chưa hề sót âm nào của chim,
nơi suối róc rách yên thâm,
nơi dòng thác nhạc tuôn trào đôi tim?
Đúng rồi! bài hát òa lên.

21.

(From the Bengali of Devendranath Sen)

Methinks, my love, before the daybreak of life you stood under some waterfall of happy dreams, filling your blood with its liquid turbulence. Or, perhaps, your path was through the garden of the gods, where the merry multitude of jasmine, lilies, and oleanders fell in your arms in heaps, and entering your heart became boisterous. Your laughter is a song whose words are drowned in the clamour of tune, a rapture of odour of flowers that are not seen; it is like the moonlight breaking through your lips' window when the moon is hiding in your heart. I ask for no reason, I forget the cause, I only know that your laughter is the tumult of insurgent life.

21. Em cười là khúc nhạc tươi

(Trích từ Bengali of Devendranath Sen)

Em yêu, anh đã nghĩ rằng
trước khi tia nắng đầu tiên của đời,
em đã mơ dưới thác rơi
chảy đầy huyết quản rồi bờ niềm vui.
Hay đường em dẫn xuyên qua
vườn thần đầy huệ, lài, hoa trúc đào,
mừng vui rơi xuống tay đây,
và rồi náo nhiệt len vào tim em.
Em cười là khúc nhạc tươi,
mà lời chìm dưới cao trào hòa âm,
như vô hình thoảng hương say;
như ánh trăng thấu xuyên làn môi em
khi trăng ẩn náu tim em.
Không cần duyên cớ, chẳng cần nguyên nhân,
anh chỉ biết tiếng em cười,
là sự xáo động cuộc đời bất tuân.

22.

I shall gladly suffer the pride of culture to die out in my house, if only in some fortunate future I am born a herd boy in the Brinda forest.

The herd boy who grazes his cattle sitting under the banyan tree, and idly weaves *gunja* flowers into garlands, who loves to splash and plunge in the Jamuna's cool deep stream.

He calls his companions to wake up when morning dawns, and all the houses in the lane hum with the sound of the churn, clouds of dust are raised by the cattle, the maidens come out in the courtyard to milk the kine.

As the shadows deepen under the *tomal* trees, and the dusk gathers on the river-banks; when the milkmaids, while crossing the turbulent water, tremble with fear; and loud peacocks, with tails outspread, dance in the forest, he watches the summer clouds.

When the April night is sweet as a fresh-blown flower, he disappears in the forest with a peacock's plume in his hair; the swing ropes are twined with flowers on the branches; the south wind throbs with music, and the merry shepherd boys crowd on the banks of the blue river.

No, I will never be the leader, brothers, of this

22. Tôi chỉ thích kiếp mục đồng

Tôi sẽ vui vẻ chịu thôi
tự hào văn hóa nhà tôi lụi tàn,
miễn trong kiếp tới tốt lành
tôi sinh làm mục đồng rừng Brinda.

Mục đồng dưới gốc cây đa
hững hờ ngồi kết hoa *gunja* thành vòng,
cậu thích lặn và vẫy vùng
trong dòng sâu lạnh sông Jamuna.

Cậu gọi bạn lúc bình minh,
và tiếng khuấy sữa rền vang mọi nhà,
gia súc tung bụi mịt mù,
thiếu nữ vắt sữa đàn bò trong sân.

Khi tối sẫm tán *tomal*,
và hoàng hôn phủ ngập tràn bờ sông;
khi các thôn nữ vượt sông,
run rẩy lo sợ trước dòng cuộn trôi;
con công sặc sỡ xò đuôi,
trong rừng nhảy múa, ngắm mây mùa hè.

Tháng Tư buổi tối ngọt ngào
như hoa vừa nở, mục đồng trốn đi
trên tóc gài chiếc lông công;
xích đu được kết đầy bông lá cành;
gió nam ngân nhạc rộn ràng,
mục đồng vui vẻ tràn bờ sông xanh.

Ồ không bạn hữu, tôi không
làm người lãnh đạo kỳ nguyên Bengal;
tôi cũng chẳng muốn bận tâm

new age of new Bengal; I shall not trouble to
light the lamp of culture for the benighted. If
only I could be born, under the shady Asoka
groves, in some village of Brinda, where milk is
churned by the maidens.

soi sáng văn hóa cho người tối tăm.
Chỉ cần tôi sẽ được sinh
dưới bóng râm mát của lùm Asoka,
đâu đó trong xóm Brinda,
nơi cô thôn nữ khuấy hòa sữa tươi.

23.

I loved the sandy bank where, in the lonely pools, ducks clamoured and turtles basked in the sun; where, with evening, stray fishing-boats took shelter in the shadow by the tall grass.

You loved the wooded bank where shadows were gathered in the arms of the bamboo thickets; where women came with their vessels through the winding lane.

The same river flowed between us, singing the same song to both its banks. I listened to it, lying alone on the sand under the stars; and you listened sitting by the edge of the slope in the early morning light. Only the words I heard from it you did not know and the secret it spoke to you was a mystery for ever to me.

23. Cùng sông nhưng khác đôi bờ

Tôi yêu bờ cát quanh hiu,
nơi rùa phơi nắng, vịt kêu bên hồ;
thuyền chiều đánh cá lạc bờ
tìm nơi trú dưới bóng mờ cỏ cao.

Nàng yêu bờ rợp tàn cây
bóng râm tụ dưới vòng tay tre dày;
phụ nữ hay đến nơi này
mang theo bình nước đường dài quanh co.

Con sông chảy giữa đôi ta,
cất chung một khúc ca cho đôi bờ.

Tôi nằm trên cát, dưới sao,
em ngồi trên đốc dưới màu nắng mai,
đôi ta cùng lúc lắng nghe,
mà sao khác biệt đôi bờ sông.

Những từ tôi biết, nàng không;
bí mật nàng biết, khép lòng với tôi.

24.

Your window half opened and veil half raised you stand there waiting for the bangle-seller to come with his tinsel. You idly watch the heavy cart creak on in the dusty road, and the boatmast crawling along the horizon across the faroff river.

The world to you is like an old woman's chant at her spinning-wheel, unmeaning rhymes crowded with random images.

But who knows if he is on his way this lazy sultry noon, the Stranger, carrying his basket of strange wares. He will pass by your door with his clear cry, and you shall fling open your window, cast off your veil, come out of the dusk of your dreams and meet your destiny.

24. Em sẽ chào đón số phận

Cửa sổ em chỉ khép hờ
khăn voan em mở nửa khuôn mặt mình,
em đang đứng đó đợi chờ
ông bán kim tuyến vòng tay qua nhà.

Em thờ ơ ngắm xe bò
nặng nề kéo kẹt bụi mờ đường đi,
cột buồm chậm chạp lướt đi
xa xa sông nước dọc theo chân trời.

Với em thế giới tựa như
lời bà hát tụng bên guồng sợi quay,
vần điệu vô nghĩa đều xoay
với những hình ảnh tràn đầy ngẫu nhiên.

Ai biết ông bước trên đường,
buổi trưa ngọt ngạt biếng lười này không,
Người Lạ mang giỏ lạ kỳ
sẽ rao trong trẻo khi đi ngang nhà,
cửa sổ em sẽ mở bung,
khăn voan em sẽ tháo tung mặt mình,
thoát khỏi bóng tối mơ màng
và sẽ chào đón số phận của em.

25.

I clasp your hands, and my heart plunges into
the dark of your eyes, seeking you, who ever
evade me behind words and silence.

Yet I know that I must be content in my love,
with what is fitful and fugitive. For we have
met for a moment in the crossing of the
roads.

Have I the power to carry you through this
crowd of worlds, through this maze of paths?
Have I the food that can sustain you, across
the dark passage gaping with arches of
death?

,

25. Cùng em đi hết cuộc đời

Tôi đan chặt lấy tay em,
tim tôi lao xuống bóng đen mắt này,
tìm người lẩn tránh tôi hoài
sau những lời nói và rồi lặng im.
Nhưng tôi biết phải hài lòng
tình yêu, với những chập chờn thoáng qua.
Vì ta đã gặp được nhau
chỉ trong khoảnh khắc ngã tư trên đường.
Liệu tôi có đủ uy quyền
dẫn em qua những cộng đồng thế gian
xuyên qua những lối mê cung?
Có đủ lương thực để cùng bên em
băng qua đường dẫn tới tâm
cổng vòm há hốc của thần chết không?

26.

If, by chance you think of me, I shall sing to you when the rainy evening loosens her shadows upon the river, slowly trailing her dim light towards the west,—when the day's remnant is too narrow for work or for play. You will sit alone in the balcony of the south, and I shall sing from the darkened room. In the growing dusk, the smell of the wet leaves will come through the window; and the stormy winds will become clamorous in the cocoanut grove. When the lighted lamp is brought into the room I shall go. And then, perhaps, you will listen to the night, and hear my song when I am silent.

26. Tặng em bài hát chiều mưa

Nếu lỡ em nghĩ đến tôi,
tôi sẽ hát tặng khi trời chiều mưa
buông bóng đổ xuống dòng sông,
chậm kéo ánh sáng mờ về hướng tây,
phút giây còn lại trong ngày
quá ít không đủ để làm hay chơi.
Em sẽ ngồi xuống lẻ loi
trên ban công hướng nam rồi lắng nghe,
từ căn phòng tối tôi ca.
Mùi lá ẩm ướt len qua cửa phòng,
khi bóng chạng vạng dần buông;
và gió bão thổi rền vang rặng dừa.
Khi nến được thắp trong phòng
tôi sẽ rời bước và ngừng khúc ca.
Có thể em sẽ lắng nghe
màn đêm và cả bài ca đã ngừng.

27.

I filled my tray with whatever I had, and gave it to you. What shall I bring to your feet tomorrow, I wonder. I am like the tree that, at the end of the flowering summer, gazes at the sky with its lifted branches bare of their blossoms.

But in all my past offerings is there not a single flower made fadeless by the eternity of tears?

Will you remember it and thank me with your eyes when I stand before you with empty hands at the leave-taking of my summer days?

27. Quà tặng cuối hè

Tôi trao nàng chiếc khay này
mọi thứ tôi có chất đầy trong đây.

Tôi cũng tự hỏi ngày mai
tặng vật gì để trao tay cho nàng.

Tôi như cây, cuối hạ tàn,
ngắm nhìn trời đứng vờn cành trụi hoa.

Liệu trong quà tặng ngày xưa,
còn hoa nào vẫn chưa phai nhạt tàn
nhờ giọt nước mắt vĩnh hằng?

Liệu nàng sẽ nhớ, mắt nàng biết ơn
khi tôi đứng trước nàng đây
với đôi tay trắng lìa xa ngày hè?

28.

I dreamt that she sat by my head, tenderly ruffling my hair with her fingers, playing the melody of her touch. I looked at her face and struggled with my tears, till the agony of unspoken words burst my sleep like a bubble.

I sat up and saw the glow of the Milky Way above my window, like a world of silence on fire, and I wondered if at this moment she had a dream that rhymed with mine.

28. Tôi mơ

Tôi mơ đầu gối bên nàng,
ngón tay nàng vuốt dịu dàng tóc tôi,
giai điệu nàng chạm dạo chơi.
Ngắm nhìn gương mặt, lệ tôi ngăn trào,
những lời chưa thốt đón đầu,
giấc mơ bong bóng sắc màu vỡ ra.
Bật dậy tôi ngắm Ngân hà,
trên cao bùng sáng chiếu qua cửa phòng,
như lửa thiêu đốt thình không,
ngay thời khắc đó nàng đồng điệu tôi?

29.

I thought I had something to say to her
when our eyes met across the hedge. But
she passed away. And it rocks day and
night, like a boat, on every wave of the hours
the word that I had to say to her. It seems to
sail in the autumn clouds in an endless
quest and to bloom into evening flowers
seeking its lost moment in the sunset. It
twinkles like fireflies in my heart to find its
meaning in the dusk of despair the word
that I had to say to her.

29. Lẽ ra tôi nói với nàng

Tôi đã muốn nói với nàng
khi bên bờ giậu mắt nàng gặp tôi.
Nhưng nàng đã mãi xa rồi.
Những lời định nói ngày đêm bập bênh,
như con thuyền cứ lênh đênh
trên từng ngọn sóng của ghềnh thời gian.
Nó tìm bất tận không gian,
dường như trôi dạt trong làn mây thu,
và nở thành đóa hoa đêm
tìm lại khoảnh khắc mất trong chiều tàn.
Những lời phải nói với nàng,
như đom đóm lấp lánh tràn tim tôi,
chỉ để tìm ý nghĩa thôi
trong tối tuyệt vọng người ơi...

30.

The spring flowers break out like the passionate pain of unspoken love. With their breath comes the memory of my old day songs. My heart of a sudden has put on green leaves of desire. My love came not but her touch is in my limbs, and her voice comes across the fragrant fields. Her gaze is in the sad depth of the sky, but where are her eyes? Her kisses flit in the air, but where are her lips?

30. Tình mơ

Hoa xuân nở rộ tung bùng
nổi đau nồng thắm của tình lặng câm.
Những bài hát cũ xa xăm
tràn về ký ức theo làn hơi xuân.
Tìm tôi chợt khoác màu xanh
của những chiếc lá nhiệt thành ước mơ.
Người yêu không đến nơi đây
nhưng nàng vẫn chạm đến đầy người tôi,
giọng nàng vang vọng đồng thơm.
Ánh mắt nàng ẩn sâu trong trời buồn,
nhưng đâu đôi mắt của nàng?
Nụ hôn nàng lượn nhẹ nhàng trên không,
nhưng môi nàng ở nơi đâu?

31. A Posy

(From the Bengali of Satyendranath Datta)

My flowers were like milk and honey and wine; I bound them into a posy with a golden ribbon, but they escaped my watchful care and fled away and only the ribbon remains.

My songs were like milk and honey and wine, they were held in the rhythm of my beating heart, but they spread their wings and fled away, the darlings of the idle hours, and my heart beats in silence.

The beauty I loved was like milk and honey and wine, her lips like the rose of the dawn, her eyes bee-black. I kept my heart silent lest it should startle her, but she eluded me like my flowers and like my songs, and my love remains alone.

31. Bó hoa

(Từ Bengali of Satyendranath Datta)

Hoa như sữa rượu mật ong;
Tôi buộc thành bó với ruy băng vàng,
dù tôi chăm sóc kỹ càng,
chúng bay trốn mất chỉ còn ruy băng.
Như rượu vang sữa mật ong,
bài ca tôi giữ trong tim nhịp nhàng,
trân quý trong lúc rảnh rang,
rộng cánh bay mất, đập thềm tim tôi.
Đẹp như sữa rượu mật ong,
môi nàng tựa đóa hoa hồng rạng đông,
mắt nàng đen nhánh như ong.
Tôi giữ tim lặng để không quấy người,
nhưng nàng đã tránh tôi rồi
như hoa, bài hát, vẫn đơn côi tình.

32.

Many a time when the spring day knocked at our door I kept busy with my work and you did not answer. Now when I am left alone and heartsick the spring day comes once again, but I know not how to turn him away from the door. When he came to crown us with joy the gate was shut, but now when he comes with his gift of sorrow his path must be open.

32. Mùa xuân trở trời

Đã bao lần xuân gõ cửa nhà ta,
tôi thì bận rộn, em chẳng bước ra.
Giờ khi tôi cô đơn và chán nản,
xuân lại về, làm sao đuổi hẩn ra.
Khi hẩn đến thương ta niềm vui sướng
cống lại then cài,
giờ hẩn đến với món quà buồn bã
đường lại thênh thang.

33.

The boisterous spring, who once came into my life with its lavish laughter, burdening her hours with improvident roses, setting skies aflame with the red kisses of new-born ashoka leaves, now comes stealing into my solitude through the lonely lanes along the brooding shadows heavy with silence, and sits still in my balcony gazing across the fields, where the green of the earth swoons exhausted in the utter paleness of the sky.

33. Xuân tươi nay buồn

Xuân náo nhiệt, từng đến đời tôi
phung phí đầy hoa và tiếng cười,
đốt trời bằng nụ hôn đỏ thắm
của lá vô ưu mới chào đời,
giờ lên vào tôi đang lẻ loi
qua ngõ tối âm đạm đơn côi,
ngồi im bên sảnh nhìn đồng lúa,
đất xanh lá dưới trời tàn phai.

34.

When our farewell moment came, like a lowhanging rain cloud, I had only time to tie a red ribbon on your wrist, while my hands trembled. To-day I sit alone on the grass in the season of mahua flowers, with one quivering question in my mind, "Do you still keep the little red ribbon tied on your wrist?" You went by the narrow road that skirted the blossoming field of flax. I saw that my garland of overnight was still hanging loose from your hair. But why did you not wait till I could gather, in the morning, new flowers for my final gift? I wonder if unaware it dropped on your way,—the garland hanging loose from your hair.

Many a song I had sung to you, morning and evening, and the last one you carried in your voice when you went away. You never tarried to hear the one song unsung I had for you alone and for ever. I wonder if, at last, you are tired of my song that you hummed to yourself while walking through the field.

34. Em còn gìn giữ quà tôi?

Khi giờ phút chia tay đã đến,
như áng mây trời thấp khi mưa,
tôi chỉ kịp buộc ruy băng đỏ
lên tay em, trong lúc tôi run.
Hôm nay ngồi một mình trên cỏ
trong mùa *mahua* nở đầy hoa,
một câu hỏi run trong tâm trí:
"Em vẫn còn giữ nó trên tay?"
Em đã đi trên con đường nhỏ,
ven cánh đồng đang nở hoa lạnh.

Tôi thấy vòng hoa tặng tối đó
vẫn còn buông lỏng trên tóc em.
Nhưng sao em không chờ tới sáng,
để tôi tặng lần cuối hoa tươi?
Tôi tự hỏi vòng hoa buông lỏng
có vô tình rơi rớt trên đường.

Biết bao bài tôi hát tặng em,
sáng lẫn chiều, và trước chia tay
em giữ trong mình như lời nhớ
khi em rời bước mãi đi xa.

Em không nán lại nghe bài hát
chưa kịp vang, mãi tặng riêng em.

Tôi tự hỏi cuối cùng em có chán
bài hát của tôi em ngân khẽ khi qua đồng.

35.

Last night clouds were threatening and amlak branches struggled in the grips of the gusty wind. I hoped, if dreams came to me, they would come in the shape of my beloved, in the lonely night loud with rain.

The winds still moan through the fields, and the tear-stained cheeks of dawn are pale. My dreams have been in vain, for truth is hard, and dreams, too, have their own ways.

Last night when the darkness was drunken with storm, and the rain, like night's veil, was torn by the winds into shreds, would it make truth jealous, if untruth came to me in the shape of my beloved, in the starless night loud with rain?

35. Mơ không đến dưới bão mưa

Mây đen vần vũ tối qua
amlak vật vã dưới trời bão dông.
Giấc mơ nếu đến, tôi mong,
hãy trong hình bóng của người tôi yêu,
trong đêm cô quạnh mưa nhiều.
Gió vẫn rền rĩ phiêu diêu cánh đồng,
và đôi má nhuộm lệ dòng
trông thật nhợt nhạt rạng đông u buồn.
Giấc mơ tôi đã không thành,
sự thật khắc nghiệt, mơ dành lối riêng.
Bão làm bóng tối khước say,
đêm qua gió xé màn mưa tan tành,
liệu sự thật có ghen tình,
nếu giả dối đến dưới hình người yêu,
trong đêm sao vắng, mưa nhiều?

36.

My fetters, you made music in my heart. I played with you all day long and made you my ornament. We were the best of friends, my fetters. There were times when I was afraid of you, but my fear made me love you the more. You were companions of my long dark night, and I make my bow to you, before I bid you good-bye, my fetters.

36. Xiềng xích là bạn của ta

Hỡi những xiềng xích của ta,
bạn đã viết khúc ca cho tim này.
Ta chơi với bạn cả ngày,
biến bạn thành món trưng bày cho ta.
Chỉ thân tình bạn chúng ta,
Đã từng có lúc sao ta sợ người,
nhưng sợ lại mến bạn nhiều.
Ngươi là bầu bạn trong đêm tối dài,
và ta xin cúi đầu chào,
trước khi tạm biệt xích xiềng của ta.

37.

You had your rudder broken many a time,
my boat, and your sails torn to tatters.
Often had you drifted towards the sea,
dragging anchor and heeded not. But now
there has spread a crack in your hull and
your hold is heavy. Now is the time for you
to end your voyage, to be rocked into sleep
by the lapping of the water by the beach.

Alas, I know all warning is vain. The veiled
face of dark doom lures you. The madness
of the storm and the waves is upon you. The
music of the tide is rising high. You are
shaken by the fever of that dance.

Then break your chain, my boat, and be
free, and fearlessly rush to your wreck.

37. Kiếp thuyền là giữa biển khơi

Thuyền ta bánh lái gãy hoại,
và vải buồm xé tan tành tả tơi.

Bạn thường trôi tuột ra khơi,
kéo lê neo tựa, chẳng hơi đoái hoài.

Giờ thân bạn đã nứt dài,
hầm khoang nặng trĩu, đến ngày nghỉ ngơi.

Bên bờ chấm dứt cuộc chơi,
bạn được tiếng sóng vỗ về ngủ yên.

Ôi ta biết cảnh báo đều vô ích.

Định mệnh đen giấu mặt quyến rũ người.

Bão điên cuồng và sóng ập đến người.

Nhạc thủy triều đang vút cao cuộn cuộn.

Người run mình trong nhịp chân sóng sục.

Vậy thuyền ta hãy tung hết xích xiềng,

hãy tự do và dũng cảm lao vào

nơi người thành tàn tích ở biển sâu.

38.

The current in which I drifted ran rapid and strong when I was young. The spring breeze was spendthrift of itself, the trees were on fire with flowers; and the birds never slept from singing.

I sailed with giddy speed, carried away by the flood of passion; I had no time to see and feel and take the world into my being. Now that youth has ebbed and I am stranded on the bank, I can hear the deep music of all things, and the sky opens to me its heart of stars.

38. Nghe nhạc nhớ lại tuổi xuân

Nhớ khi còn trẻ, ta trôi
theo dòng nước xiết, sục sôi tràn đầy.
Gió xuân lãng phí nhẹ bay,
cây cối thì cháy tung bùng cùng hoa;
chim thì không ngủ hát ca.
Ta dong buồm lướt đến hoa mắt này,
theo dòng lũ của mê say;
Ta không kịp thấy, cảm và hấp thu.
Tuổi trẻ giờ đã tàn phai,
và ta bị mắc cạn ngay bờ này,
để ta có thể nghe hoài
nhạc điệu sâu thẳm muôn loài hát ca,
và bầu trời mở cho ta
trái tim của nó hằng hà ánh sao.

39.

There is a looker-on who sits behind my eyes. It seems he has seen things in ages and worlds beyond memory's shore, and those forgotten sights glisten on the grass, and shiver on the leaves. He has seen under new veils the face of the one beloved, in twilight hours of many a nameless star. Therefore his sky seems to ache with the pain of countless meetings and partings, and a longing pervades this spring breeze,—the longing that is full of the whisper of ages without beginning.

39. Kẻ quan sát

Có kẻ quan sát sau mắt ta.
Đường như thấy trọn gần và xa
từ các kỷ nguyên và thế giới
vượt qua kỷ ức bến bờ xa,
và những hình ảnh lãng quên đó
run trên lá, long lanh trên cỏ.

Hắn thấy khuôn mặt người yêu dấu
dưới khăn choàng mới, lúc hoàng hôn
của nhiều ngôi sao chẳng-có-tên.

Nên nỗi đau gặp gỡ, chia ly
vô tận trong khung trời của hắn,
trong gió xuân ước mong tỏa khắp,
khát khao đầy ắp tiếng thì thầm
của các kỷ không-có-khởi-đầu.

40.

A MESSAGE came from my youth of vanished days, saying, "I wait for you among the quiverings of unborn May, where smiles ripen for tears and hours ache with songs unsung."

It says, "Come to me across the worn-out track of age, through the gates of death. For dreams fade, hopes fail, the gathered fruits of the year decay, but I am the eternal truth, and you shall meet me again and again in your voyage of life from shore to shore."

40. Thông điệp tuổi xuân

Tuổi thanh xuân của những ngày đã mất
gửi thông điệp:

“Ta chờ người giữa những cơn run
của tháng Năm chưa đến,
nơi những nụ cười chín mùi từ nước mắt,
và những giờ phút quặn thắt
của những khúc hát chưa được ca”.

Nó nói rằng:

“Hãy đến với ta
bằng qua đường mòn của thời gian,
xuyên qua cổng rào của cái chết.

Vì giấc mơ sẽ nhạt phai,
ước mong sẽ lụi tàn,
trái cây sẽ thối rữa,
chỉ có ta là sự thật vĩnh hằng,
và người sẽ mãi gặp ta
trên đường đời
từ bờ này qua bờ khác”.

41.

The girls are out to fetch water from the river — their laughter comes through the trees, I long to join them in the lane, where goats graze in the shade, and squirrels flit from sun to shadow, across the fallen leaves.

But my day's task is already done, my jars are filled. I stand at my door to watch the glistening green of the areca leaves, and hear the laughing women going to fetch water from the river.

It has ever been dear to me to carry the burden of my full vessel day after day, in the dew-dipped morning freshness and in the tired glimmer of the dayfall.

Its gurgling water babbled to me when my mind was idle, it laughed with the silent laughter of my joyous thoughts—it spoke to my heart with tearful sobs when I was sad. I have carried it in stormy days, when the loud rain drowned the anxious cooing of doves.

My day's task is done, my jars are filled, the light wanes in the west, and shadows gather beneath the trees; a sigh comes from the flowering linseed field, and my wistful eyes follow the lane, that runs through the village to the bank of the dark water.

41. Đong đầy bình nước cuối ngày

Các cô lấy nước bên sông,
tiếng cười của họ vọng xuyên lá cành,
tôi ước cùng họ song hành,
chỗ dê gặm cỏ ven đường bóng râm,
sóc nhảy trên đám lá rơi,
chạy ra chỗ nắng, rồi vào bóng cây.

Tôi đã xong việc trong ngày,
chum bình đã được đổ đầy nước sông.

Tôi đứng trước cửa để trông
màu xanh lấp lánh của hàng lá cau,
và nghe phụ nữ cười vang
khi đi đổ nước bên sông vô bình.

Tôi luôn yêu quý việc mình
ngày ngày vác nặng chiếc bình đầy voi,
trong sáng sương ẩm mát tươi
và ánh rã rượi của ngày dần trôi.

Tiếng nước róc rách rì rào
khi tôi đang nghĩ, thầm cười với tôi
những suy nghĩ thật vui tươi,
nức nở đầy lệ tim tôi khi buồn.

Tôi mang bình buổi bão đông,
khi mưa át giọng bồ câu gù buồn.

Việc ngày tôi đã làm xong,
chum bình đã được nước sông đong đầy,
ánh sáng dần tắt phía tây,
bóng tối tụ dưới lá cây phủ dày,
đồng hoa lạnh khê thờ dài,

mắt buồn tôi dõi đường dài chạy ngang,
đến bờ nước sẫm qua làng.

42.

Are you a mere picture, and not as true as those stars, true as this dust? They throb with the pulse of things, but you are immensely aloof in your stillness, painted form.

The day was when you walked with me, your breath warm, your limbs singing of life. My world found its speech in your voice, and touched my heart with your face. You suddenly stopped in your walk, in the shadow-side of the Forever, and I went on alone.

Life, like a child, laughs, shaking its rattle of death as it runs; it beckons me on, I follow the unseen; but you stand there, where you stopped behind that dust and those stars; and you are a mere picture.

No, it cannot be. Had the lifeflood utterly stopped in you, it would stop the river in its flow, and the footfall of dawn in her cadence of colours. Had the glimmering dusk of your hair vanished in the hopeless dark, the woodland shade of summer would die with its dreams.

Can it be true that I forgot you? We haste on without heed, forgetting the flowers on the roadside hedge. Yet they breathe unaware into our forgetfulness, filling it

42. Em là ký ức thăm sâu

Em chỉ là bức tranh sao?
không thật như bụi như sao trên trời.
Chúng rung theo nhịp của đời,
còn em xa cách không lời mệnh mông,
dưới hình hài một bức tranh.
Ngày em sóng bước cùng anh nồng nàn,
hơi thở ấm áp đầy tràn,
thân em hát khúc ca vang nhịp đời.
Mặt em lay động tim tôi,
thế gian tôi được thấy hòa giọng em.
Bất chợt em bỗng dừng chân,
trong phía bóng tối của bên Vĩnh hằng,
để anh bước tiếp một mình.

Cuộc đời như trẻ vừa cười,
vừa chạy vừa lắc trên tay tử thần;
vẫy gọi anh cứ bước chân,
anh đi theo thứ không tên vô hình,
nhưng em đứng đó một mình,
phía sau lớp bụi và nghìn vì sao;
và em - bức họa mà thôi.

Không, không thể vậy em ơi.
Nếu dòng sinh mệnh ngừng trôi trong người,
thì sông cũng sẽ ngưng dòng,
bình minh dừng bước trong gam sắc màu.
Nếu ánh chạng vạng chạm chòn

with music. You have moved from my world, to take seat at the root of my life, and therefore is this forgetting—remembrance lost in its own depth.

You are no longer before my songs, but one with them. You came to me with the first ray of dawn. I lost you with the last gold of evening. Ever since I am always finding you through the dark. No, you are no mere picture.

le lói trên tóc em tan biến vào
đêm tối vô vọng u sầu,
bóng rùng mùa hạ tàn cùng giấc mơ.

Có thật anh đã quên em?
Chúng ta vội vã không thềm chú tâm,
hoa trên hàng giậu ven đường.
Chúng vẫn vô thức tỏa hương lấp đầy,
cùng nhạc vào lãng quên này.
Em đã rời bỏ địa cầu của anh,
để vào gốc rễ đời anh,
đó là nguyên cơ của lòng lãng quên,
ký ức tự lạc thẳm sâu.
Em không còn đứng bên ngoài bài ca,
mà hòa thành những khúc ca.
Em cùng tia nắng đầu ngày tới anh.
Rồi khi tia cuối hoàng hôn
vụt tắt, em mất để anh mãi tìm.
Tìm xuyên đêm tối bóng hình,
Không, em không chỉ là hình trong tranh.

43.

Dying, you have left behind you the great sadness of the Eternal in my life. You have painted my thought's horizon with the sunset colours of your departure, leaving a track of tears across the earth to love's heaven. Clasped in your dear arms, life and death united in me in a marriage bond.

I think I can see you watching there in the balcony with your lamp lighted, where the end and the beginning of all things meet. My world went hence through the doors that you opened — you holding the cup of death to my lips, filling it with life from your own.

43. Mời anh ly rượu cuộc đời

Em mất, để lại trong anh
nỗi buồn vĩ đại Vĩnh hằng đời anh.
Vẽ tầm suy nghĩ của anh
bằng màu sắc của hoàng hôn chia lìa,
để lại nước mắt trải dài
từ mặt đất đến thiên đường tình yêu.
Trong vòng tay siết thân yêu,
sự sống và chết hòa vào thân anh
qua mối ràng buộc hôn nhân.
Anh nghĩ có thể thấy em đang nhìn
từ ban công với ánh đèn,
là nơi kết thúc-khởi đầu giao nhau
của mọi sự vật thể gian.
Từ đó thế giới của anh đi vào
cổng em đã mở mời chào,
em cầm ly rượu tử thần đến anh,
chứa đầy cuộc sống của em.

44.

When in your death you died to all that was outside me, vanishing from the thousand things of the world, to be fully reborn in my sorrow, I felt that my life had grown perfect, the man and the woman becoming one in me for ever.

44. Tái sinh trong anh

Khi em từ giã cuộc đời,
em cũng chết với những gì quanh anh,
tan khỏi vạn sự thế gian,
để tái sinh trọn trong anh nỗi sầu,
đời anh đã mãi nguyện rồi,
nữ nam thành một đời đời trong anh.

45.

Bring beauty and order into my forlorn life, woman, as you brought them into my house when you lived. Sweep away the dusty fragments of the hours, fill the empty jars and mend all neglects. Then open the inner door of the shrine, light the candle, and let us meet there in silence before our God.

45. Nàng hãy trở lại đời ta

Nàng hãy mang đến đời ta
vẻ đẹp, trật tự cho nhà quanh hiu,
như khi nàng sống ở đây.
Quét bay những mảnh bụi dày thời gian,
đổ đầy bình nước trong trong,
và phục hồi lại những phần lãng quên.
Rồi mở cửa giữa ngôi đền,
thắp lên ngọn nến và cùng gặp nhau
tĩnh lặng trước Đấng tối cao.

46.

The sky gazes on its own endless blue and dreams. We clouds are its whims, we have no home. The stars shine on the crown of Eternity. Their records are permanent, while ours are penciled, to be rubbed off the next moment. Our part is to appear on the stage of the air to sound our tambourines and fling flashes of laughter. But from our laughter comes the rain, which is real enough, and thunder which is no jest. Yet we have no claim upon Time for wages, and the breath that blew us into being blows us away before we are given a name.

46. Mây là thoáng ý của trời

Bầu trời chăm chú ngắm nhìn
màu xanh bất tận của mình và mơ.
Chúng ta là những đám mây,
là ý chợt thoáng phút giây của trời,
chúng ta cũng chẳng có nhà.
Ngôi sao tỏa sáng vòng hoa Vinh Hẳng.
Dấu tích của chúng thường hằng,
còn ta là những bút chì dễ trôi.
Chúng ta hiện giữa không trung
gỗ trống lục lạc, chớp tung tiếng cười.
Tiếng cười lại phát ra mưa,
mưa là thực, sấm thì chưa hề đùa.
Nhưng chúng ta chẳng yêu cầu
thời gian trả phí, vì đời phù du,
hơi đem ta đến cuộc đời
cũng là hơi thở tiễn đời ta đi
trước khi ta được đặt tên.

47.

The road is my wedded companion. She speaks to me under my feet all day, she sings to my dreams all night.

My meeting with her had no beginning, it begins endlessly at each daybreak, renewing its summer in fresh flowers and songs, and her every new kiss is the first kiss to me.

The road and I are lovers. I change my dress for her night after night, leaving the tattered cumber of the old in the wayside inns when the day dawns.

47. Con đường là bạn đời tôi

Con đường là bạn đời tôi.

Nàng trò chuyện với chân tôi cả ngày,
nàng hát cho mộng đêm dài.

Đôi ta gặp gỡ không ngày khởi nguyên,
bất tận từ lúc rạng đông,

cách tân mùa hạ với nồng nàn hoa
và những bài hát tình khôi,

mỗi nụ hôn mới nàng dành cho tôi
đều là những nụ đầu đời.

Đường và tôi mãi là đôi nhân tình.

Từng đêm thay áo vì nàng,

tôi bỏ đồ cũ rách sờn tả tơi

ở nơi quán trọ bên đường

khi ngày ló rạng, con đường ta ơi.

48.

I TRAVELLED the old road every day, I took my fruits to the market, my cattle to the meadows, I ferried my boat across the stream and all the ways were well known to me.

One morning my basket was heavy with wares. Men were busy in the fields, the pastures crowded with cattle; the breast of earth heaved with the mirth of ripening rice.

Suddenly there was a tremor in the air, and the sky seemed to kiss me on my forehead. My mind started up like the morning out of mist.

I forgot to follow the track. I stepped a few paces from the path, and my familiar world appeared strange to me, like a flower I had only known in bud.

My everyday wisdom was ashamed. I went astray in the fairyland of things. It was the best luck of my life, that I lost my path that morning, and found my eternal childhood.

48. Lạc đường lại thấy tuổi thơ vĩnh hằng

Đường xưa tôi bước mỗi ngày,
tôi dắt gia súc ra ngoài đồng xanh,
mang trái cây đến chợ phiên,
chèo thuyền qua suối, tôi quen mọi đường.

Một sáng gió nặng trĩu đờ.

Người người bận rộn trên bao cánh đồng,
đồng cỏ gia súc ngập tràn;

đất phập phồng thở, chín vàng lúa vui.

Đột nhiên chấn động không gian,
bầu trời như gửi nụ hôn trán này.

Tâm tôi thức tỉnh lại ngay,

tựa như buổi sáng thoát thai sương mù.

Tôi quên theo tiếp con đường,
mà đặt vài bước chân ra bên ngoài,

thế giới quen bỗng lạ ngay,
như hoa tôi biết từng là nụ non.

Trí khôn thường nhạt ngại ngừng.

Tôi như lạc giữa muôn loài thần tiên.

Sáng may mắn nhất đời tôi,
lạc đường lại thấy tuổi thơ vĩnh hằng.

49.

Where is heaven? you ask me, my child,—
the sages tell us it is beyond the limits of
birth and death, unswayed by the rhythm
of day and night; it is not of this earth.

But your poet knows that its eternal
hunger is for time and space, and it strives
evermore to be born in the fruitful dust.
Heaven is fulfilled in your sweet body, my
child, in your palpitating heart.

The sea is beating its drums in joy, the
flowers are a-tiptoe to kiss you. For
heaven is born in you, in the arms of the
mother-dust.

49. Thiên đường trọn vẹn trong con

Thiên đường thì ở đâu, Ba?
nhà hiền triết nói bên ngoài tử sinh,
không cuốn theo nhịp ngày đêm;
nó không tồn tại trên nhân gian này.

Nhưng nhà thơ lại biết rằng
nó khao khát mãi thời và không gian,
nó luôn cố để được sinh
từ trong màu mỡ phì nhiêu bụi trần.

Thiên đường trọn vẹn trong con,
trong thân xinh xắn, con tim phập phồng.

Biển đang gõ trống vui mừng,
hoa đang nhón gót gửi từng nụ hôn.

Vì thiên đường nở trong con,
trong vòng tay mẹ - bụi trần thế gian.

50. THE CHILD

(Translated from the Bengalin of Dwyendralal ROY)

"Come, moon, come down, kiss my darling on the forehead," cries the mother as she holds the baby girl in her lap while the moon smiles as it dreams. There come stealing in the dark the vague fragrance of the summer and the nightbird's songs from the shadow-laden solitude of the mango-grove. At a far-away village rises from a peasant's flute a fountain of plaintive notes, and the young mother, sitting on the terrace, baby in her lap, croons sweetly, "Come, moon, come down, kiss my darling on the forehead." Once she looks up at the light of the sky, and then at the light of the earth in her arms, and I wonder at the placid silence of the moon. The baby laughs and repeats her mother's call, "Come, moon, come down." The mother smiles, and smiles the moonlit night, and I, the poet, the husband of the baby's mother, watch this picture from behind, unseen.

50. Con thơ

(Dịch từ the Bengalin of Dwyendralal ROY)

“Trăng ơi trăng hãy xuống đây,
hôn lên vàng trán thơ ngây yêu kiều”,
mẹ bỗng bé gái trên đùi,
gọi trăng đang nở nụ cười trong mơ.
Len lén trong tối mơ hồ
mùi hương mùa hạ, tiếng loài chim đêm
vườn xoài đầy bóng cô đơn.
Từ xa vắng tiếng nỉ non sáo buồn,
và người mẹ trẻ ngoài hiên,
bỗng con ru khẽ ngọt ngào “Trăng ơi,
xuống hôn vàng trán con yêu”.
Nàng ngược nhìn ánh sáng trên bầu trời,
rời nhìn ánh sáng địa cầu,
trong vòng tay đó, và tôi ngỡ ngàng
trước sự tĩnh lặng của trăng.
Bé cười lặp lại lời nàng gọi vang,
“Trăng ơi hãy xuống đây chơi”.
Nàng cười, và ánh trăng đêm cũng cười,
và ta, thi sĩ, người chồng
của mẹ đứa bé, ngắm nhìn từ sau,
không người nào biết, nào hay.

51.

The early autumn day is cloudless. The river is full to the brim, washing the naked roots of the tottering tree by the ford. The long narrow path, like the thirsty tongue of the village, dips down into the stream.

My heart is full, as I look around me and see the silent sky and the flowing water, and feel that happiness is spread abroad, as simply as a smile on a child's face.

51. Ngày đầu thu

Ngày đầu thu vắng bóng mây.

Sông tràn bờ rửa rễ cây trơ mình,
gốc cây xiêu vẹo bến thuyền.

Con đường dài hẹp nhúng xuyên xuống dòng,
như lưỡi khát của ngôi làng.

Lòng tôi bỗng thấy đầy tràn niềm vui,
khi nhìn quanh khắp bên tôi
thấy trời tĩnh lặng, nước trôi theo dòng,
cảm thấy hạnh phúc tuôn tràn,
giản đơn như mặt trẻ đang mỉm cười.

52.

Tired of waiting, you burst your bonds,
impatient flowers, before the winter had
gone. Glimpses of the unseen comer
reached your wayside watch, and you
rushed out running and panting,
impulsive jasmines, troops of riotous
roses.

You were the first to march to the breach
of death, your clamour of colour and
perfume troubled the air. You laughed
and pressed and pushed each other, bared
your breast and dropped in heaps.

The Summer will come in its time, sailing
in the floodtide of the south wind. But you
never counted slow moments to be sure of
him. You recklessly spent your all in the
road, in the terrible joy of faith.

You heard his footsteps from afar, and
flung your mantle of death for him to
tread upon. Your bonds break even before
the rescuer is seen, you make him your
own ere he can come and claim you.

52. Giữa đông và hạ là hoa

Mỗi một vì phải đợi chờ,
đóa hoa sốt ruột phá tung xích xiềng,
trước khi đông đến cuối mùa.
Thoáng nhìn thấy khách vô hình đến nơi
ngươi đặt trạm gác ven đường,
các ngươi vội vã phập phồng chạy ra,
hoa lại xốc nổi bước ra,
hoa hồng huyền não kéo ra từng đoàn.
Người chính là kẻ đầu tiên
xông pha đến chỗ hiểm nguy tử thần,
hương thơm màu sắc của người
ồn ào khuấy động cả vùng không gian.
Các ngươi cười, ép, đẩy nhau
làm phơi trần ngực, rút thành đồng cao.
Mùa hè sẽ đến đúng thời,
Lướt trên dòng thủy triều làn gió nam.
Nhưng ngươi chẳng đếm thời gian
phút giây chậm chạp rõ ràng hè sang.
Người đã bất cẩn tiêu hoang
mọi thứ ngươi có ngay trên con đường,
trong cuồn vui của đức tin.
Người nghe tiếng bước mùa hè từ xa,
ngươi tung áo khoác tử thần
để cho mùa hạ đặt từng bước lên.
Xiềng xích ngươi đã phá tan
trước cả khi hiện ra người cứu tinh,
ngươi biến hè của riêng mình
trước khi hè đến và xin chiếm người.

53. CHAMPA

(From the Bengali of Satyendranath Datta)

I OPENED my bud when April breathed her last and the summer scorched with kisses the unwilling earth. I came half afraid and half curious, like a mischievous imp peeping at a hermit's cell.

I heard the frightened whispers of the despoiled woodland, and the *Kokil* gave voice to the languor of the summer; through the fluttering leaf curtain of my birth-chamber I saw the world grim, grey, and haggard.

Yet boldly I came out strong with the faith of youth, quaffed the fiery wine from the glowing bowl of the sky, and proudly saluted the morning, I, the champa flower, who carry the perfume of the sun in my heart.

53. Hoa sứ

(Từ the Bengali of Satyendranath Datta)

Nụ em đã hé, tháng Tư
trút hơi thở cuối và hè nắng thiêu
nụ hôn ép đất phải chiều.
Tò mò e ngại em liều bước ra,
Như chú quý nhỏ ranh ma
lén nhìn am cốc của nhà ẩn tu.
Em nghe tiếng sợ rì rào
chỗ rừng bị phá, và đàn *Kokil*
gáy trong uế oải mùa hè;
qua bức rèm lá rung rinh của mình
em thấy thế giới bạo tàn,
thế gian xám xịt, héo mòn xác xơ.
Nhưng em táo bạo bước ra,
mạnh mẽ với đức tin vào tuổi xuân,
uống cạn ly rượu vang nồng
từ chén rục rở của bầu trời cao,
và chào buổi sáng tự hào,
Em là hoa sứ, hương trời trong tim.

54.

In the beginning of time, there rose from the churning of God's dream two women. One is the dancer at the court of paradise, the desired of men, she who laughs and plucks the minds of the wise from their cold meditations and of fools from their emptiness; and scatters them like seeds with careless hands in the extravagant winds of March, in the flowering frenzy of May.

The other is the crowned queen of heaven, the mother, throned on the fullness of golden autumn; she who in the harvest-time brings straying hearts to the smile sweet as tears, the beauty deep as the sea of silence,—brings them to the temple of the Unknown, at the holy confluence of Life and Death.

54. Thượng đế đã tạo hai nàng

Thuở khởi nguyên của thời gian,
Thượng đế đã tạo hai nàng tiểu thơ
từ sự khuấy động giấc mơ.
Một nàng vũ nữ ở cung thiên đường,
nam giới luôn khát khao nàng,
người cười và rút trí hàng người khôn
ra khỏi thiền định lạnh băng,
và trí người ngốc khỏi đầu rỗng không;
rồi gieo như những hạt trồng
lơ đễnh trong gió ngông cuồng tháng Ba,
trong hoa cuồng nở tháng Năm.
Nàng kia là nữ hoàng nơi thiên đường,
người mẹ ngự ở ngai vàng
trên mùa trợn vện thu vàng long lanh;
cứ mỗi mùa gặt nàng mang
những trái tim lạc về nơi nụ cười
ngọt ngào như nước mắt rơi
vẻ đẹp sâu thẳm như lòng biển êm,
đưa chúng đến dưới đền thờ

Đấng Vô Danh, chỗ thiêng liêng hợp thành
nơi Sống và Chết đồng hành.

55.

The noonday air is quivering, like gauzy wings of a dragon-fly. Roofs of the village huts brood birdlike over the drowsy households, while a *Kokil* sings unseen from its leafy loneliness.

The fresh liquid notes drop upon the tuneless toil of the human crowd, adding music to lovers' whispers, to mothers' kisses, to children's laughter. They flow over our thoughts, like a stream over pebbles, rounding them in beauty every unconscious moment.

55. Rơi xuống từng nốt nhạc tươi

Rung rinh không khí giữa ngày,
như đôi cánh mỏng manh bay chuồn chuồn.
Trong làng mái các túp lều
như chim ấp tổ trên nhà thiu thiu,
vô hình giọng hát *Kokil*
từ nơi rợp lá cô liêu vọng về.
Nhạc tươi từng nốt rơi trên
công việc tẻ nhạt đám đông nhọc nhằn,
thêm nhạc vào tiếng thì thầm
của người yêu dấu, tiếng cười trẻ thơ,
vào nụ hôn của mẹ ta.
Nhạc chảy qua ý chúng ta đầy tràn,
như dòng suối sỏi cuội tràn
mài tròn chúng đẹp mơ màng từng giây.

56.

The evening was lonely for me, and I was reading a book till my heart became dry, and it seemed to me that beauty was a thing fashioned by the traders in words. Tired I shut the book and snuffed the candle. In a moment the room was flooded with moonlight.

Spirit of Beauty, how could you, whose radiance overbrims the sky, stand hidden behind a candle's tiny flame? How could a few vain words from a book rise like a mist, and veil her whose voice has hushed the heart of earth into ineffable calm?

56. Vẻ đẹp che phủ ngôn từ

Buổi tối tôi thấy cô đơn,
đọc sách cho đến con tim khô cằn,
dường như tôi nhận ra rằng
vẻ đẹp tạo bởi người buôn ngôn từ.

Tôi mệt, gấp sách tắt đèn.

Chỉ trong khoảnh khắc, phòng tràn ánh trăng.

Linh hồn của Vẻ đẹp ơi,
vời hào quang chiếu bầu trời bao la,
sao người có thể ẩn mình
phía sau ánh nến một mình nhỏ nhoi?

Lẽ nào rỗng tuếch vài từ
trong sách có thể dâng như sương mờ
che người có giọng ru hời
cho tim trái đất thành nơi yên bình
không thể diễn tả bằng lời?

57.

This autumn is mine, for she was rocked in my heart. The glistening bells of her anklets rang in my blood, and her misty veil fluttered in my breath. I know the touch of her blown hair in all my dreams. She is abroad in the trembling leaves that danced in my life-throbs, and her eyes that smile from the blue sky drank their light from me.

57. Mùa thu

Mùa thu là của riêng tôi,
vì nàng đã được tim tôi dễ dàng.
Tôi nghe trong máu rung ngân
tiếng chuông lấp lánh lắc chân của nàng,
mạng che mờ ảo mặt nàng
đã bị lay động trong làn hơi tôi.
Cảm giác mái tóc tung bay
tôi biết mình có trong đây giấc mơ.
Nàng hiện trên lá phất phơ
lá múa theo nhịp cuộc đời của tôi,
và mắt nàng cũng mỉm cười
từ trời xanh uống ánh ngời từ tôi.

58.

Things throng and laugh loud in the sky;
the sands and dust dance and whirl like
children. Man's mind is aroused by their
shouts; his thoughts long to be the
playmates of things.

Our dreams, drifting in the stream of the
vague, stretch their arms to clutch the
earth,—their efforts stiffen into bricks and
stones, and thus the city of man is built.

Voices come swarming from the past,—
seeking answers from the living moments.
Beats of their wings fill the air with
tremulous shadows, and sleepless thoughts
in our minds leave their nests to take flight
across the desert of dimness, in the
passionate thirst for forms. They are
lampless pilgrims, seeking the shore of
light, to find themselves in things. They will
be lured into poet's rhymes, they will be
housed in the towers of the town not yet
planned, they have their call to arms from
the battlefields of the future, they are
bidden to join hands in the strifes of peace
yet to come.

58. Tâm trí

Cát bụi nhảy múa xoay tròn;
muôn vật tụ tập cười vang trên trời.

Tiếng reo như trẻ gọi mời
làm người ước muốn cùng chơi vui đùa.

Trôi trong dòng chảy mơ hồ,
giấc mơ vươn cánh tay vờ thể gian,

nỗ lực đó đã kết thành
gạch đá xây dựng nên thành phố xưa.

Tiếng nói quá khứ tràn về,
tìm lời giải đáp trong thời hiện nay.

Nhịp cánh của chúng lấp đầy
không gian bằng những bóng mờ rung rinh,

và trong tâm trí chúng ta

ý nghĩ thao thức rời xa mái nhà
bay qua sa mạc mịt mờ,

trong niềm say đắm ước mơ hình hài.
Chúng là những khách hành hương,

trong tăm tối kiếm con đường sáng đi,
để tìm mình dưới muôn loài.

Chúng bị quyến rũ vào vài vần thơ,
chúng sẽ được chỗ định cư

trong những tòa tháp chưa từng được xây,
chúng nghe tiếng gọi vũ trang

từ nơi chiến tuyến của thời tương lai,
chúng được mời hãy chung tay

trong các tranh đấu tương lai hòa bình.

59.

They do not build high towers in the Land of All-I-Have-Found. A grassy lawn runs by the road, with a stream of fugitive water at its side. The bees haunt the cottage porches abloom with passion flowers. The men set out on their errands with a smile, and in the evening they come home with a song, with no wages, in the Land of All-I-Have-Found.

In the midday, sitting in the cool of their courtyards, the women hum and spin at their wheels, while over the waving harvest comes wafted the music of shepherds' flutes. It rejoices the wayfarers' hearts who walk singing through the shimmering shadows of the fragrant forest in the Land of All-I-Have-Found.

The traders sail with their merchandise down the river, but they do not moor their boats in this land; soldiers march with banners flying, but the king never stops his chariot. Travellers who come from afar to rest here awhile, go away without knowing what there is in the Land of All-I-Have-Found.

Here crowds do not jostle each other in the roads. O poet, set up your house in this land. Wash from your feet the dust of distant wanderings, tune your lute, and at the day's

59. Miền-đất-có-mọi-ước-mong

Họ không xây những nhà cao
 trong Miền-đất-có-mọi-điều-tôi-mong.
 Bãi cỏ xanh dọc con đường,
 cùng dòng suối nước thoáng qua sông hành.
 Ong quanh quần mái nhà tranh
 với lạc tiên nở bung thành mái hoa.
 Nam đi làm với nụ cười,
 tối về ca hát, không chờ tiền công,
 trong Miền-có-mọi-ước-mong.
 Nữ thì ngồi mát trong sân giữa ngày
 vừa quay sợi, hát ngân nga,
 trong khi đồng lúa thoáng đưa dập dờn
 tiếng sáo những chú mục đồng.
 Làm vui lòng khách lữ hành đi qua
 đang ca hát dưới bóng râm
 của khu rừng ngát thơm lừng lung linh
 trong Miền-có-mọi-ước-mong.
 Thuyền thương nhân chạy dưới sông,
 mà không neo lại thuyền trong xứ này;
 Cờ bay phấp phới quân hành,
 vua quan lính tráng không dừng ngựa xe.
 Lữ khách từ những miền xa
 nghỉ ngơi rồi lại rời xa vô tình
 không biết rằng có những gì
 trong Miền-đất-có-mọi-điều-tôi-mong.
 Những đám đồng ở nơi đây

end stretch yourself on the cool grass under the
evening star in the Land of All-I-Have-Found.

không hề xô đẩy lẫn nhau trên đường.

Thi sĩ ơi hãy xây nhà
trên Miền-đất-có-mọi-điều-tôi-mong.

Rửa sạch bụi đất đôi chân
lang thang xa lắc, tôi lên dây đàn,
và cuối ngày duỗi mình nằm
trên cỏ mát lạnh dưới hàng sao đêm
trong Miền-có-mọi-ước-mong.

60.

Take back your coins, King's Councillor.
I am of those women you sent to the
forest shrine to decoy the young ascetic
who had never seen a woman. I failed in
your bidding.

Dimly day was breaking when the
hermit boy came to bathe in the stream,
his tawny locks crowded on his
shoulders, like a cluster of morning
clouds, and his limbs shining like a
streak of sunbeam. We laughed and sang
as we rowed in our boat; we jumped into
the river in a mad frolic, and danced
around him, when the sun rose staring
at us from the water's edge in a flush of
divine anger.

Like a child-god, the boy opened his eyes
and watched our movements, the
wonder deepening till his eyes shone like
morning stars. He lifted his clasped
hands and chanted a hymn of praise in
his bird-like young voice, thrilling every
leaf of the forest. Never such words were
sung to a mortal woman before; they
were like the silent hymn to the dawn
which rises from the hushed hills. The
women hid their mouths with their
hands, their bodies swaying with
laughter, and a spasm of doubt ran

60. Xin chàng thứ lỗi cho tôi

Hỡi Ngài Cổ vấn Nhà vua,
hãy lấy lại những đồng xu của ngài,

Tôi là trong số đàn bà
ngài gửi vô chốn đền thờ rừng sâu
để quyến rũ một người tu
còn trẻ chưa thấy nữ nhi bao giờ.

Tôi đã thất bại việc này.

Ngày mờ ló dạng khi chàng ẩn cư
tóc vàng nâu trĩu trên vai,
như cụm mây sáng, và tay chân chàng
lấp lánh như vệt nắng vàng,
chàng đi xuống tắm trong làn nước mơ.

Chèo thuyền cười hát, chúng tôi
nhảy xuống sông với niềm vui điên cuồng,
và cùng nhảy múa quanh chàng,
khi mặt trời mọc từ làn nước lên
trong cơn thịnh nộ thánh thần
mặt trời trừng mắt giận nhìn chúng tôi.

Như một cậu bé thánh thần,
chàng trai mở mắt dõi nhìn chúng tôi,
với nỗi kinh ngạc lớn dần
mắt chàng sáng rực như đàn sao mai.

Chàng nâng tay chấp ngợ ca
bằng giọng tươi trẻ như chim hót mừng,
làm xao động lá trong rừng.

Phụ nữ trần thế chưa từng được nghe
những lời như vậy hát lên;
như thánh ca tĩnh lặng chào bình minh

across his face. Quickly came I to his side, sorely pained, and, bowing to his feet, I said, "Lord, accept my service."

I led him to the grassy bank, wiped his body with the end of my silken mantle, and, kneeling on the ground, I dried his feet with my trailing hair. When I raised my face and looked into his eyes, I thought I felt the world's first kiss to the first woman,—Blessed am I, blessed is God, who made me a woman. I heard him say to me, "What God unknown are you? Your touch is the touch of the Immortal, your eyes have the mystery of the midnight."

Ah, no, not that smile. King's Councillor,—the dust of worldly wisdom has covered your sight, old man. But this boy's innocence pierced the mist and saw the shining truth, the woman divine. Ah, how the goddess wakened in me, at the awful light of that first adoration. Tears filled my eyes, the morning ray caressed my hair like a sister, and the woodland breeze kissed my forehead as it kisses the flowers.

The women clapped their hands, and laughed their obscene laugh, and with veils dragging on the dust and hair hanging loose, they began to pelt him with flowers.

đến từ đôi núi lặng thinh.
Phụ nữ che miệng, thân mình cười rung,
và mặt chàng thoáng hoài nghi.
Rất nhanh tôi đến chân chàng quỳ thưa,
trong nỗi đau đón bao la,
"Thưa Ngài, xin hãy nhận tôi làm hầu".
Tôi dẫn chàng đến bờ sông,
lau người chàng với vạt khăn của mình,
và quỳ trên đất tôi lau
bàn chân chàng với tóc dài của tôi.
Khi ngẩng mặt thấy mắt chàng,
tôi nghĩ mình đã là người đầu tiên
phụ nữ trong khắp thế gian
được nụ hôn đỏ, phước lành cho tôi,
Thượng đế cũng được phước lành,
Người đã tạo hóa tôi ra đàn bà.
Tôi nghe chàng nói với mình,
"Bà là Thượng đế vô danh nơi nào?
Bà chạm như Bất Tử sờ,
mắt bà chứa bí mật giờ nửa đêm"
Ồ đừng cười vậy, Quan già,
bụi khôn trần thế đã che mắt ngài.
Ngây thơ thuần khiết của chàng
xuyên màn che phủ nhìn ra sáng ngời,
sự thật phụ nữ thánh thần.
Ôi, sao thánh nữ tinh bùng trong tôi,
trước luồng ánh sáng phi thường
của sự sùng bái đầu tiên trong đời.
Lệ tràn đầy hết mắt tôi,
nắng sáng như chị ân cần tóc tôi,

Alas, my spotless sun, could not my
shame weave fiery mist to cover you in
its folds? I fell at his feet and cried,
"Forgive me." I fled like a stricken deer
through shade and sun, and cried as I
fled, "Forgive me." The women's foul
laughter pressed me like a crackling fire,
but the words ever rang in my ears,
"What God unknown are you?"

gió rừng hôn nhẹ trán tôi
như hôn những đóa hoa tươi trong rừng.
Những người phụ nữ vỗ tay,
cười to thô tục, kéo lê khăn choàng
trên bụi và xơ tóc trần,
họ bắt đầu ném vào chàng đầy hoa.
Mặt trời tinh khiết tôi ơi,
lẽ nào hổ thẹn của tôi không thành
màn lửa che phủ lấy người?
Tôi gục xuống dưới chân chàng khóc to,
"Xin hãy tha lỗi cho tôi".
Tôi trốn như chú nai vàng bị đau,
xuyên ánh nắng lẫn bóng râm,
vừa chạy vừa khóc "Xin người thứ tha".
Tiếng cười phụ nữ xấu xa
ép tôi rã rạc như tàn lửa kê,
nhưng tại tôi mãi vọng vang
"Bà là Thượng đế vô danh nơi nào?"